

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ Γ ΤΑΞΗΣ

ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2011

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

Διδαγμένο κείμενο
Πλάτωνος Πολιτεία 519B - 520A

Τί δέ; τόδε οὐκ εἰκός, ἦν δ' ἐγώ, καὶ ἀνάγκη ἐκ τῶν προειρημένων, μήτε τοὺς ἀπαιδεύτους καὶ ἀληθείας ἀπείρους ἱκανῶς ἂν ποτε πόλιν ἐπιτροπεῦσαι, μήτε τοὺς ἐν παιδείᾳ ἑωμένους διατρίβειν διὰ τέλους, τοὺς μὲν ὅτι σκοπὸν ἐν τῷ βίῳ οὐκ ἔχουσιν ἓνα, οὗ στοχαζομένους, δεῖ ἅπαντα πράττειν ἃ ἂν πράττωσιν ἰδίᾳ τε καὶ δημοσίᾳ, τοὺς δὲ ὅτι ἐκόντες εἶναι οὐ πράξουσιν, ἡγούμενοι ἐν μακάρων νήσοις ζῶντες ἔτι ἀπωκίσθαι;

Ἀληθῆ, ἔφη.

Ἡμέτερον δὲ ἔργον, ἦν δ' ἐγώ, τῶν οἰκιστῶν τάς τε βελτίστας φύσεις ἀναγκάσαι ἀφικέσθαι πρὸς τὸ μάθημα ὃ ἐν τῷ πρόσθεν ἔφαμεν εἶναι μέγιστον, ἰδεῖν τε τὸ ἀγαθὸν καὶ ἀναβῆναι ἐκείνην τὴν ἀνάβασιν, καὶ ἐπειδὴν ἀναβάντες ἱκανῶς ἴδωσι, μὴ ἐπιτρέπειν αὐτοῖς ὃ νῦν ἐπιτρέπεται.

Τὸ ποῖον δὴ;

Τὸ αὐτοῦ, ἦν δ' ἐγώ, καταμένειν καὶ μὴ ἐθέλειν πάλιν καταβαίνειν παρ' ἐκείνους τοὺς

δεσμώτας μηδὲ μετέχειν τῶν παρ' ἐκείνοις
πόνων τε καὶ τιμῶν, εἴτε φαυλότεραι εἴτε
σπουδαιότεραι.

Ἐπειτ', ἔφη, ἀδικήσομεν αὐτούς, καὶ
ποιήσομεν χειρόν ζῆν, δυνατὸν αὐτοῖς ὄν
ἄμεινον;

Ἐπελάθου, ἦν δ' ἐγώ, πάλιν, ὦ φίλε, ὅτι νόμῳ
οὐ τοῦτο μέλει, ὅπως ἔν τι γένος ἐν πόλει
διαφερόντως εὖ πράξει, ἀλλ' ἐν ὅλῃ τῇ πόλει
τοῦτο μηχανᾶται ἐγγενέσθαι, συναρμόττων
τοὺς πολίτας πειθοῖ τε καὶ ἀνάγκῃ, ποιῶν
μεταδιδόναι ἀλλήλοις τῆς ὠφελείας ἣν ἂν
ἕκαστοι τὸ κοινὸν δυνατοὶ ὦσιν ὠφελεῖν καὶ
αὐτὸς ἐμποιῶν τοιούτους ἄνδρας ἐν τῇ πόλει,
οὐχ ἵνα ἀφιῇ τρέπεσθαι ὅπῃ ἕκαστος βούλεται,
ἀλλ' ἵνα καταχρῆται αὐτὸς αὐτοῖς ἐπὶ τὸν
σύνδεσμον τῆς πόλεως.

Ἀληθῆ, ἔφη· ἐπελαθόμην γάρ.

Σκέψαι τοίνυν, εἶπον, ὦ Γλαύκων, ὅτι οὐδ'
ἀδικήσομεν τοὺς παρ' ἡμῖν φιλοσόφους
γιγνομένους, ἀλλὰ δίκαια πρὸς αὐτοὺς ἐροῦμεν,
προσαναγκάζοντες τῶν ἄλλων ἐπιμελεῖσθαι τε
καὶ φυλάττειν.

A1. Από το κείμενο που σας δίνεται να γράψετε
στο τετράδιό σας τη μετάφραση του
αποσπάσματος: «**Τί δέ; ... ὃ νῦν
ἐπιτρέπεται**».

Μονάδες 10

B1. «**τὸ ἀγαθὸν**»: Να προσδιορίσετε το
περιεχόμενο του ὅρου και να αναφέρετε τις
λέξεις που χρησιμοποιεῖ ο Πλάτωνας για να

χαρακτηρίσει τη φύση του και να καταδείξει την πορεία του προς αυτό.

Μονάδες 15

B2. Να αναφέρετε τους σκοπούς του νόμου όπως παρουσιάζονται στην Πολιτεία «**ὅτι νόμῳ... ἐπὶ τὸν σύνδεσμον τῆς πόλεως**» και στο μεταφρασμένο απόσπασμα από τον Πρωταγόρα. Επίσης να παρουσιάσετε τα μέσα που χρησιμοποιεί για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί.

Και όταν πια φύγουν αυτοί [δηλ. οι νέοι άνδρες] από τους δασκάλους, η πόλη, με τη σειρά της, τους αναγκάζει να μάθουν τους νόμους και να ζουν σύμφωνα με αυτούς, ώστε να μην ενεργούν από μόνοι τους και όπως νομίζουν οι ίδιοι [...]. Έτσι, και η πόλη, υπογραμμίζοντας τους νόμους, αυτά τα επινοήματα των καλών, παλαιῶν νομοθετῶν, αναγκάζει και όσους ασκούν ένα αξίωμα και όσους άρχονται να συμμορφώνονται με αυτούς. Εκείνος δε ο οποίος τους παραβαίνει, υφίσταται κυρώσεις και οι κυρώσεις αυτές ονομάζονται, και σε σας εδώ [δηλ. στην Αθήνα] και σε πολλά άλλα μέρη, εὐθύνες, λές και η δικαιοσύνη ξαναβάζει [τον παραβάτη] στην ευθεία. Ενώ λοιπόν είναι τόσο μεγάλη η προσπάθεια που καταβάλλεται για την αρετή και στο ιδιωτικό και στο δημόσιο επίπεδο, εσύ Σωκράτη εκπλήττεσαι και απορείς αν η αρετή είναι διδακτή; Το εκπληκτικό όμως θα ήταν μάλλον το να μην μπορεί να διδαχθεί η αρετή.

Μονάδες 15

B3. α) Να αναφέρετε τις απόψεις περί δικαιοσύνης του Γλαύκωνα και του Σωκράτη όπως διατυπώνονται στην Πλατωνική Πολιτεία.

β) Να εξηγήσετε τον τρόπο με τον οποίο στις φαύλες πολιτείες γίνεται η μετάβαση από τη Δημοκρατία στην Τυραννίδα και να παρουσιάσετε τα χαρακτηριστικά του τυραννικού ανθρώπου.

Μονάδες 10

B4. Για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις να γράψετε στο τετράδιό σας μία λέξη του κειμένου ετυμολογικά συγγενή: **ζωτικός, εξήγηση, αντίφαση, αληθής, σκοπός.**

Μονάδες 10

Αδίδακτο κείμενο

Ξενοφώντας Έλληνικά 7, 5, 26-27

Τούτων δέ πραχθέντων τούναντίον ἐγεγένητο οὗ ἐνόμισαν πάντες ἄνθρωποι ἔσεσθαι. Συνεληλυθυίας γάρ σχεδόν ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀντιτεταγμένων, οὐδεὶς ἦν ὅστις οὐκ ᾔετο, εἰ μάχη ἔσοιτο, τοὺς μὲν κρατήσαντας ἄρξειν, τοὺς δέ κρατηθέντας ὑπηκόους ἔσεσθαι· ὁ δέ θεός οὕτως ἐποίησεν ὥστε ἀμφοτέρωι μὲν τροπαῖον ὡς νενικηκότες ἐστήσαντο, τοὺς δέ ἰσταμένους οὐδέτεροι ἐκώλυον, νεκρούς δέ ἀμφοτέρωι μὲν ὡς νενικηκότες ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν, ἀμφοτέρωι δέ ὡς ἡττημένοι ὑποσπόνδους ἀπελάμβανον, νενικηκέναι δέ φάσκοντες ἕκαστεροι οὔτε χώρα οὔτε πόλει

οὐτ' ἀρχῇ οὐδέτεροι οὐδέν πλέον ἔχοντες
ἐφάνησαν ἢ πρὶν τὴν μάχην γενέσθαι.

τό τρόπαιον - τροπαῖον = μνημεῖο νίκης

ἐκάτερος = ο καθένας (από τους δυο)

πλέον ἔχω = πλεονεκτώ

τούς νεκρούς ὑποσπόνδους ἀποδίδωμι = με ανακωχή
δίνω τους νεκρούς για ταφή.

Γ1. Να μεταφραστεί το απόσπασμα.

Μονάδες 20

Γ2. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για
καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

ὅστις : γενική ενικού στο ίδιο
γένος.

ἀπάσης : γενική πληθυντικού
στο ίδιο
γένος.

πόλει : αιτιατική ενικού.

πλέον : αιτιατική πληθυντικού
θηλυκού στον ίδιο βαθμό.

τούς κρατηθέντας : δοτική πληθυντικού
στο ίδιο
γένος.

συνεληλυθείας : β' ενικό Προστακτικής
Αορίστου β'.

ἀπέδοσαν : β' ενικό Οριστικής
Αορίστου
β'.

φάσκοντες : γ' πληθυντικό
Οριστικής

ἐφάνησαν : Ενεστώτα.

: β' ενικό Προστακτικής
Παθητικού Αορίστου β'.

ΈΧΟΝΤΕΣ : γ' ενικό Ευκτικής
Αορίστου β'.

Μονάδες 10

Γ3α. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι ακόλουθες λέξεις: **ὥς νενικηκότες (το πρώτο), ὑποσπόνδους (το πρώτο), χώρα, ἔχοντες, τήν μάχην.**

Μονάδες 5

Γ3β. Τούτων πραχθέντων: Να αναγνωριστεί συντακτικά η μετοχή και να τραπεί στην αντίστοιχη επιρρηματική δευτερεύουσα πρόταση.

Μονάδες 2

Γ3γ. Ο εξαρτημένος υποθετικός λόγος να αναγνωριστεί και να τραπεί στον ευθύ: **... εἰ μάχη ἔσοιτο, τοὺς μὲν κρατήσαντας ἄρξειν, τοὺς δέ κρατηθέντας ὑπηκόους ἔσεσθαι.**

Μονάδες 3

Οδηγίες προς υποψηφίους

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Να μην αντιγράψετε τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων, αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε.
3. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
4. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
5. Να γράψετε τις απαντήσεις σας μόνο με μπλε ή μόνο με μαύρο στυλό.

6. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
7. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μετά τη 10.00΄ πρωινή.

**ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ "ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ" ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ